

Milieubeweging evalueert Belgisch EU-voorzitterschap (23.12.10)

Op 20 december vond de laatste leefmilieuraad onder het Belgische EU-voorzitterschap plaats. Vlaams minister voor leefmilieu Joke Schauvliege, die gedurende een half jaar de Europese leefmilieuraad voorzat, sloot er een druk programma van Europese en internationale topontmoetingen af. De eindbalans is positief op internationaal niveau, waar mede door de sterke onderhandelingssteams, vooruitgang werd geboekt op belangrijke dossiers zoals biodiversiteit. Bond Beter Leefmilieu, BRAL, IEB, IEW, Greenpeace, Natagora, Natuurpunt en WWF missen echter concrete resultaten op Europees niveau.

Biodiversiteit: internationale doorbraak

Biodiversiteit was, in het Internationale Jaar van de Biodiversiteit, één van de vier prioritaire milieuthema's van het Belgische EU-voorzitterschap. Voor de milieubeweging was het belangrijk dat het voorzitterschap een leidersrol zou opnemen, zowel op internationaal niveau, als vertegenwoordiger van de Europese Unie op de biodiversiteitconferentie in Nagoya, als op Europees niveau, met het aannemen van een nieuwe Europese biodiversiteitstrategie.

De conferentie van Nagoya leverde drie belangrijke akkoorden op: een nieuw strategisch plan om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen, een ABS (Access and Benefit Sharing) protocol en een akkoord over het proces dat gevolgd zal moeten worden om te komen tot een financieringsstrategie. Sabien Leemans, beleidscoördinator van WWF-België legt uit: *“Het Belgische EU-voorzitterschap werkte mee aan deze doorbraak door het tonen van leiderschap bij het strategisch plan, maar kon de EU-lidstaten niet verenigen om ambitieuze engagementen te nemen over financiering.”*

De successen van Nagoya werden onvoldoende vertaald naar Europees niveau. Het uitblijven van een Europese biodiversiteitstrategie kan dan wel op het conto van de Europese Commissie worden geschreven; ook de raadsconclusies bleven wat vaag over hoe de afspraken van Nagoya zullen toegepast worden op Europees niveau. Sabien Leemans: *“het is cruciaal dat biodiversiteit wordt geïntegreerd in andere beleidsdomeinen, zoals visserij en landbouw. Het gebrek hieraan was één van de oorzaken voor het niet behalen van de biodiversiteitdoelstelling voor 2010. Deze integratie wordt vermeld in de conclusies van de leefmilieuraad. Maar om echt werk te kunnen maken van integratie, moeten de afspraken van Nagoya ook door de andere raden worden bevestigd. En dat is niet gebeurd.”*

Klimaat: het voorzitterschap als bruggenbouwer

Na de ontgoochelende top in Kopenhagen zat het klimaatdebat in het slop. Het Belgische voorzitterschap had de belangrijke opdracht om de EU terug op de kaart te zetten als partner waarmee men rekening moet houden, en een leidersrol te spelen tijdens de klimaatop in Cancun.

De basis voor de onderhandelingen in Cancun werd gelegd op de EU-leefmilieuraad van 14 oktober. De vraag op ieders lippen was of het Belgische EU-voorzitterschap de stap naar een onvoorwaardelijke reductie van broeikasgassen met 30 procent binnen de EU zou kunnen bewerkstelligen. Dit lukte niet. Michel Genet, Executive Director van Greenpeace België: *“Het Belgische EU-voorzitterschap had een reële mogelijkheid om vooruitgang te boeken op dit dossier, en de Europese positie voor Cancun significant te versterken. In plaats daarvan deed het te weinig, uit vrees voor reacties van lidstaten als Polen en Italië. Dit is een gemiste kans.”*

In Cancun werden belangrijke bouwstenen gelegd voor de uitwerking van een globaal bindend klimaatakkoord. Er werd erkend dat klimaatopwarming tot onder 2 graden Celsius moet worden

beperkt, en dat geïndustrialiseerde landen hiervoor extra inspanningen moeten leveren. Ook een klimaatfonds zag er het licht.

Het Belgische EU-voorzitterschap roemt de uitkomst van Cancun als één van hun grootste verwezenlijkingen. Het klopt dat de EU, onder Belgische leiding, de rol van bruggenbouwer op zich heeft genomen. Onder meer door zich open te stellen voor een tweede verbintenisperiode onder het Kyoto-protocol wisten ze het vertrouwen van de ontwikkelingslanden te herstellen. Op andere onderwerpen (zoals hete lucht, verandering in landgebruik) was de EU echter minder constructief.

Michel Genet concludeert: *“Het Belgische EU-voorzitterschap heeft bijgedragen tot het redden van het VN-proces. Het klimaat is echter nog bijlange niet gered: er ligt nog veel werk op tafel wil men eind volgend jaar, in Zuid-Afrika, een bindend klimaatakkoord afsluiten”*.

Energie: gebrek aan daadkracht

De discussies in de Europese energieraad, die werd voorgezeten door ontslagnemend federaal minister van klimaat en energie Paul Magette, illustreren het gebrek aan daadkracht waaraan het voorzitterschap soms ten prooi viel.

“Hoewel minister Magette zich aan het begin van het EU-voorzitterschap ambitieus toonde, is de eindbalans mager,” vertelt Sara Van Dyck, beleidsmedewerker klimaat en energie bij Bond Beter Leefmilieu ons. *“Neem bijvoorbeeld energie-efficiëntie. Het reeds lang aangekondigde actieplan energie-efficiëntie ligt er nog steeds niet. Bovendien reppen de raadsconclusies met geen woord over een bindende energiebesparingsdoelstelling van 20 procent. Energiebesparing blijft echter de sleutel tot het succesvol aanpakken van klimaatopwarming: ook het Europese Parlement heeft dit recent nog eens erkend.”*

Ook op het vlak van hernieuwbare energie slaagde het voorzitterschap er niet voldoende in om nationale belangen te overstijgen. Het enige lichtpunt is de ondertekening van een *Memorandum of Understanding* over het *North Seas Countries Offshore Grid Initiative*.

Sara Van Dyck besluit: *“Op 4 februari 2011 vindt er een uitzonderlijk Europese Raad plaats over energie, onder leiding van President Van Rompuy. Het Belgische EU-voorzitterschap had een kans om, in voorbereiding van deze top, haar stempel op het energiebeleid te drukken. Ze slaagden er echter niet in om concrete resultaten te boeken.”*

Er is meer...

Biodiversiteit, klimaat en energie zijn uiteraard niet de enige milieuthema's die het op het bord van het EU-voorzitterschap kwamen. Op www.10groeneisen.be kunnen ook de evaluaties van de milieubeweging over millenniumdoelstellingen, cradle-to-cradle, milieu en gezondheid, en GGO's worden nagelezen. Ook hier toonde het EU-voorzitterschap zich bekwaam in het leiden van de discussies en het lanceren van voorstellen, maar missen we vaak concrete resultaten.

.